

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2024. március 23., megyei szakasz

11. osztály, magyar tagozat

- minden tétel kötelező
- a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra
- megjelenés: 10 pont

I. TÉTEL**45 pont**

Írj 1,5–2 oldalas értekezést *A férfi–nő viszony közösségi megítélése Mikszáth Kálmán novelláiban* címmel az alábbi novellarészletek értelmezésére és olvasmányaidra építve!

Hát bizony a Péri lányok híres aranyszőke haja inkább ne nőtt volna soha olyan hosszúra, olyan szépnek, tömörtnek, inkább változott volna lennek, vagy hullott volna ki egyenként.

Len ha lenne, patyolatnak fonnák, ha kihull, azt hitte volna a föld, ahová leesett egy-egy szál, hogy mennyei fű, s meghozná új tavaszkor megkétszerezve.

Hanem így mi történt? Szegény öreg Péri!... de minek is eresztette el őket hazulról, felügyelet nélkül olyan messze földre? Valahol a Cserháton aratott részből a két szép hajadon. Ott esett meg a nagy szegény.

Kati, a nagyobbik, sarlóval dolgozott, míg a kis Judit csak a markot szedte össze kévébe, amiket aztán a hetyke Csató Pista kötögetett össze utána izmos kezeivel, s valahányszor lehajolt a leány, kibontott úszó haja is éppen olyan volt káprázó szemében, mintha aranyfelhővé lett búzakéve lenne. Azután meg a búzakévék lettek olyanok, mintha mindenik a Péri Judit szőke haja volna.

Pedig Csató Pistának nem szabad ilyen kétféleképp látni, házas ember már, s nem is utolsó asszony a felesége, ott az a magas, délceg a Péri Kata mellett. (Ni, bizony megóágja a kezét a sarlóval!) Olyan nyugtalanul nézeget vissza férjére. Vagy nagyon szereti, vagy nagyon gyanakszik.

(Péri lányok szép hajáról)

Ezek a kedves kis portékák, ezek a szőke asszonyok olyan szelídek, olyan jók, mint a bárányok. Legalább ez a Tímár Zsófi, ez egészen olyan.

Mióta férjhez ment, csak a mosolyát láthatni. Azelőtt a boldog mosolyát, most a fájót.

A boldogságával nem volt terhére senkinek, a fájdalomával sincsen. Nem kérkedett, nem panaszkodik. Hanem az a fehér arca, az a mindig fehérebb arca, elbeszéli mindennap mindenkinek, amit úgyis mindenki tud.

Itt hagyta a férje kegyetlenül, gonoszul. Pedig derék fiatalember volt, a legdolgosabb, legügyesebb ács a környéken; ki hitte volna, hogy megcsalja azt az áldott, kedves asszonyt, két hamis szem éjszakája, hogy annyira megfeketíti a lelkét... s elmegy azzal a másik nővel a világba elkárhozni.

Hírét sem hallotta, ki tudja, merre mentek; út pora, melyben nyomuk veszett, el nem beszéli, szellő nem árulja el, hol vannak, suttogó lombok nem mondják meg értelmesen, pedig arról beszélnek.

Csak legalább egy szót mondott volna, mikor elment Bágyról, nem fájna úgy a szíve annak a szép, szőke asszonynak, akinek most az a neve, hogy „szalmaözvegy”. Ha legalább megcsókolta volna még egyszer, ha hidegen is, ha erőltetve is, és így szólt volna: „Engem te már nem látsz soha többé: mást szeretek, annak adom az életemet.”

Hanem lopva mentek el, össze voltak beszélve. Elment, és nem jött vissza. Pedig már egy éve, egészen egy éve.

Visszajön. Ó, bizonyosan visszajön. Péter nem rossz ember. A szíve mindig jó volt, nem lehet végképp elromolva; az a személy elvehette az eszét, bevehette magát a szívébe: hanem olyan az csak, mint a hamis festék, az idő kiszívja, meghalványítja; vissza fog ő térni.

Tímár Zsófi remélt, s mikor az olló varrás közben kiesett a kezéből, mindig felsőhajtott, ó, bárcsak a földbe szúródna; mikor repülő szarkát látott az ablakból, mindig felsőhajtott, ó, bárcsak az ő kerítésükre ülne rá.

De az olló sem akart hazudni, a szarka madár sem...

Esténként a küszöbre ült ki, onnan el lehetett látni messze-messze a kígyózó országúton, egészen odáig, hol már a felhők lába lóg le.

A szép halovány arc fölé ernyőt csinált kis kezéből, és úgy bámult arra a nagy, titkos lapra, amelyről, mint egyes betűk bontakoznak ki furmányos szekerek, utazó vásárosok, vándorok s a jó Isten tudná elmondani: kik még.

A falubeliek sokszor mentek el mellette, köszöntek is neki, de észre nem vette.

– Zsófi az urát várja! – suttozták egymás közt, és még nevettek is hozzá.

(Tímár Zsófi özvegye)

Mindenki bosszankodik, csak a molnárné, a gyönyörű Vér Klára jár-kezel mosolyogva az órlők között, pedig neki van a legnagyobb kárára az idej szárazság.

Ha így megy, elpusztul a bányai molnár, kivált, ha sokáig odamarad a katonaságnál, mert hiába, nagy az árenda is – de meg, csak asszony az asszony, ha aranypaszománnyal övezi is derekát.

Hanem ezt a véleményt nem hagyja szó nélkül Pillér Mihályné Gózonból.

– Asszonya válogatja biz azt. Igaz-e, Timár Zsófi. Ámbátor a molnárnéért magam sem teszem kezemet a tűzbe, mert a veres haj... hej, az a veres haj... Igaz-e, Zsófi lelkem?

– Nem igaz, Zsuzsi néni! Jó asszony az, ha szép is.

– Látod is te a fekete kendőd alul!

– Itt voltam, mikor férje elment... hogy megsíratta, százszor megölelte.

– Minden okos asszony úgy viseli a viganóját, húgom, hogy a színes oldala van kívüül. Ej no... hát csak érzékenyen búcsúztak?

– A molnár azt kérdezte Klára asszonytól: „Hú maradsz-e hozzám?” Vér Klára így szólott: „Előbb folyik fölfelé a bányai patak, mintsem az én szívem tőled elfordul.”

– A Bányai fölfelé? – kacagott fel Pillérné gúnyosan. – Ehhez tartsd magadat, Gélyi János!

A többiek is nevettek. No 'iszen az kellene még, hogy az a kevés víz is visszaforduljon...

(A bányai csoda)

II. TÉTEL

45 pont

Az alábbi versrészletből kiindulva írd meg egy fiktív költő 1–1,5 oldalas, romantikus stílusú levelét, melyben életszemléletéről és ars poeticájáról vall költőtársának!

Az életcél boldogság, de elébb

Fáradni kell, hogy ezt a célt elérd,

Ugy ingyen ahhoz senki sem jut el,

Ahhoz nagyon sok mindenféle kell:

(Petőfi Sándor)